

Bijlage I: Uitvoeringsnota aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2015

Inleiding

De gemeente Haarlem is centrumgemeente voor aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Vanuit het rijk ontvangt Haarlem middelen voor de aanpak van huiselijk geweld. Elk jaar neemt het College van B&W van Haarlem namens de regio Midden en Zuid Kennemerland en Haarlemmermeer een besluit over de besteding van deze middelen. Het college van B&W is bevoegd te besluiten over de uitvoering van bestaand beleid en de besteding van de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang binnen de door de raad vastgestelde kaders. In deze nota neemt het college een besluit over de uitvoering voor het jaar 2015.

De raad heeft op 15 mei 2014 de kaders vastgesteld in de regiovisie voor aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling "Een Veilig Thuis 2015 – 2020". De visie "Een Veilig Thuis" legt de basis voor de uitvoering aanpak Huiselijk geweld en aanpak kindermishandeling. Een ander relevant beleidskader 'Samen voor jeugd' is op 23 januari 2014 vastgesteld. In het beleidskader 'Samen voor jeugd' is de visie voor het geïntegreerde steunpunt huiselijk geweld en kindermishandeling vastgesteld.

Eerst blikken wij kort terug op de inhoud van de bovengenoemde visies en de benoemde ambities. Per ambities maken wij een vertaling voor de uitvoering. Vervolgens gaan wij in op andere ontwikkelingen die impact hebben op de uitvoering. Tot slot geven wij inzicht in de uitvoering van het beleid voor het jaar 2015.

Visie meerjarig beleid

Geweld achter de voordeur is niet acceptabel. De inzet van het beleid van Haarlem en de regiogemeenten is daarom om huiselijk geweld te voorkómen en, als het zich toch voordoet, direct in te grijpen en het te stoppen zoals verwoord in de regiovisie "Een Veilig Thuis 2015 – 2020".

In het beleidskader "Samen voor Jeugd" staat de visie voor de vorming van het Veilig Thuis (Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling = AMHK) beschreven. Centraal uitgangspunt is: Eén gezin, één plan. Door de ondersteuning te richten op alle leden van het gezin/systeem is de interventie meer effectief. Er is bij huiselijk geweld niet altijd een duidelijk onderscheid tussen daders en slachtoffers. Hulp wordt op gang gebracht voor alle leden van het gezin/systeem.

Het AMHK vormt de toegang/frontoffice voor advies, consult en melding op gebied van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Daarnaast doen zij aan de hand van vraagverheldering, screening en triage met partners een voorstel voor een initieel plan van aanpak. Indien nodig wordt er, tijdelijk, hulpverlening nabij het gezin/huishouden ingeschakeld en/of onderzoek verricht naar de melding. Het AMHK is regisseur, tot de hulp lokaal (bij een wijkteam) of bij de gecertificeerde instelling belegd is. Zij sturen op een vasthoudende aanpak met een duurzame borging in het systeem. Uitvoering van preventieve maatregelen en voorlichting voor inwoners gebeurt vanuit het lokale veld.

Ambities Veilig Thuis

De visie en missie zoals beschreven in “Een Veilig Thuis 2015 – 2020” hebben wij vertaald in de onderstaande ambities voor de periode 2015-2020.

De primaire ambitie is de resultaten die wij de afgelopen jaren hebben bereikt te behouden. Nieuwe ambities komen voort uit de evaluatie zoals beschreven in een Veilig thuis.

Ambities Een Veilig Thuis 2015-2020:

1. Het steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies en meldpunt Kindermishandeling worden samengevoegd (zie onderstaand uitgangspunten vorming AMHK).
2. De druk op capaciteit van de Vrouwenopvang vermindert
3. Het ontstaan van wachtlijsten voor de behandeling van meldingen bij het steunpunt wordt voorkomen.
4. De ketenaanpak wordt verder geoptimaliseerd.
5. De aanpak van ouderenmishandeling wordt verbeterd.
6. Investeren in preventie, bewustwording en vroegsignalering.
7. Recidive van huiselijk geweld vermindert.
8. Het gebruik van het preventieve instrument tijdelijk huisverbod wordt gestimuleerd.

De ambities dragen bij aan de doelstelling het aantal slachtoffers van huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling en andere vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties te verminderen, en als het toch voorkomt de gevolgen zo beperkt mogelijk te houden, door tijdig te signaleren en vroegtijdig en adequaat in te grijpen. De uitwerking van onderstaande ambities vindt in overleg plaats met de betrokken partners. Instellingen hebben vanuit hun professionaliteit een aanbod gedaan voor het jaar 2015 dat aansluit aan de benoemde ambities.

Vertaling ambities

1. Samenvoeging van het steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies en meldpunt Kindermishandeling

In de nieuwe WMO 2015 en de Jeugdwet is bepaald dat er op bovenlokaal niveau per 1-1-2015 een Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) gerealiseerd moet zijn met als doel een verbetering van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit wordt bewerkstelligd door: samenhang tussen de aanpak voor huiselijk geweld en die van kindermishandeling te realiseren (een gezin, een plan) en 1 meldpunt voor inwoners en professionals in te richten. Dit meldpunt heet, landelijk, "Veilig Thuis".

Bovenlokale samenwerking vorming AMHK

De verplichte bovenlokale samenwerking wordt per 01.01.2015 gevormd door de regio Zuid-Kennemerland (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede, Zandvoort, Haarlemmerliede-Spaarnwoude), IJmond (Beverwijk, Velsen, Heemskerk) en Haarlemmermeer.

Contracten

Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer kopen voor 2015 samen de functies Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) en Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) in bij respectievelijk Kontext en Bureau Jeugdzorg Noord-Holland om Veilig Thuis te vormen. BJZ-NH en Kontext worden gezamenlijk verantwoordelijk voor uitvoering van alle wettelijke taken en de door de regio's geformuleerde ambities.

De wetgever eist dat Veilig Thuis per 1 januari 2015 tenminste de volgende wettelijke taken uitvoert:

- het verstrekken van advies en zo nodig het bieden van ondersteuning aan degene die een vermoeden heeft van huiselijk geweld of kindermishandeling betreft de stappen die in verband daarmee kunnen worden ondernomen;
- het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens over huiselijk geweld of kindermishandeling;
- naar aanleiding van een melding huiselijk geweld of kindermishandeling of een vermoeden daarvan, onderzoeken of daar daadwerkelijk sprake van is;
- het –indien noodzakelijk- inschakelen van passende hulpverlening;
- het zo nodig inschakelen van de politie of de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Indien er een verzoek tot onderzoek wordt ingediend bij de RvdK, wordt het college van burgemeester en wethouders daarvan in kennis gesteld;
- het terug rapporteren aan de melder van dat wat er met de melding is gebeurd.

Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in twee contracten en een programma van eisen, van gelijke inhoud en met de verantwoordelijkheid om gezamenlijk invulling te geven aan de beschreven taken en eisen. Wel benoemen we uitdrukkelijk dat 2015 een overgangsjaar is en dat het huidige programma van eisen flexibiliteit vraagt van de aanbieders. Op basis van voortschrijdend inzicht kunnen, in onderling overleg, aanvullingen en of aanpassingen gedaan worden. Hierover vindt uitgebreid overleg tussen de 3 regio's en de aanbieders plaats.

2015 overgangsjaar

In 2015 willen we naast de uitvoering van de veranderingsopgave ook gaan toewerken naar de toekomstige structuur voor Veilig Thuis. Onder welke bestuurders ressorteert Veilig Thuis en welke organisatievorm kiezen we om alle medewerkers in onder te brengen? Er is in ieder geval de uitdrukkelijke voorkeur voor 1 organisatievorm (privaatrechtelijk, danwel publieksrechtelijk).

We kiezen voor 1-1-2016, omdat het oprichten van een nieuwe organisatie en het beleggen van de geïntegreerde werkwijze nader onderzoek vraagt en sommige organisatievormen (bijvoorbeeld een gemeenschappelijke regeling) een lange aanlooptijd kennen. Hierdoor is de nieuwe organisatievorm niet haalbaar per 1-1-2015. Dit laat onverlet dat er wel een werkend Veilig Thuis is dat per 1-1-2015 voldoet aan de wettelijke eisen.

Voor het overgangsjaar 2015 zal voor de vorming AMHK vanuit de DU/VO een afzonderlijk flexibel budget gereserveerd worden

Financiering AMHK

De functies SHG voor het Veilig Thuis uitgevoerd door Kontext worden gefinancierd vanuit de Doeluitkering VO.

De functies AMK voor het Veilig Thuis uitgevoerd door BJZ-NH worden gefinancierd binnen het Sociaal Deelfonds voor 2015 (voor de uitvoering van de nieuwe taken in het kader van de Jeugdwet).

2. De druk op capaciteit van de vrouwenopvang verminderd

Bij de ambitie versterken vrouwenopvang blijft de bezettingsgraad aandacht vragen. Deze is boven de 95%. De afgelopen jaren heeft dit o.a. geresulteerd in de uitbreiding met 1 plek. Deze uitbreiding heeft niet gezorgd voor een toereikende oplossing. Aan Blijf Groep, organisatie die de vrouwenopvang uitvoert, is de vraag gesteld om met een voorstel te komen om de druk op de vrouwenopvang te verminderen.

Bovenregionale afstemming

Blijf Groep heeft een constructief voorstel ingediend dat uitgaat van een bovenregionale afstemming door meerdere centrumgemeenten (Alkmaar, Haarlem, Zaanstad en Hilversum). Omdat het een groter werkgebied bestrijkt verhoogt dit de flexibiliteit binnen de opvang.

Elke centrumgemeente financiert met dit voorstel de totale keten aan opvang (noodbed, crisisbedden en begeleid wonen) en ambulante hulp. Extra aandacht is er voor risicotaxatie: alleen residentieel opnemen als er echt gevaar is dat niet ambulante opgelost kan worden.

Voor centrumgemeente Haarlem betekent dit dat er per 01.01.2015 minder Begeleid Wonen trajecten worden ingekocht. Daarvoor in de plaats financiert Haarlem een aantal crisiopvangplaatsen. Door in de keten noodbed-crisisopvang-vervolgopvang te organiseren is het mogelijk de opvang aan te laten sluiten bij de vraag.

Ook zal meer ambulante ondersteuning geboden worden. Om terugval en de druk op opvang te reduceren wordt ingezet op begeleiding nadat vrouwen de opvang verlaten hebben. Uit onderzoek is namelijk bekend dat de overgang naar een nieuw zelfstandig bestaan (na de opvang) een uiterst kwetsbare periode is waarin terugval (op oude contacten) een risico vormt.

Naast ondersteuning na de opvang wordt ook ingezet op intensieve begeleiding (Oranje Huis Thuis (OHT)) aan huis als vervolg op een huisverbod of een noodbedopname. Door deze begeleiding (OHT) leren deelnemers het patroon van geweld herkennen en met hulp en inzet van hun sociale netwerk worden zij in staat gesteld het geweld te stoppen.

Instream in de opvang wordt ook verminderd door aansluitingen AWARE ('noodknop') waardoor mensen, die ernstig bedreigd worden door een ex-partner, thuis kunnen blijven wonen.

Contingentenregeling

De druk op de vrouwenopvang is ook hoog door het probleem van uitstroom na de opvang. De gemeente zet in op het vergroten van de uitstroom / doorstroom door in overleg tussen gemeente en woningbouwcorporaties het aantal contingenten te vergroten. De doorstroom

uit vrouwenopvang maakt onderdeel uit van de contingentenregeling waarin ook de doorstroming uit andere opvang is opgenomen.

In 2014 heeft een evaluatie-bijeenkomst plaatsgevonden met corporaties en Woonservice. Dit heeft geleid tot afspraken om het proces van het beschikbaar stellen van woningen te verbeteren, waaronder de directe koppeling van contactpersonen van begeleidende organisatie en corporatie, het regelmatig gezamenlijk doorlopen met Woonservice van de kandidatenlijst, en het verbeteren van de communicatie over gemaakte afspraken. Voor de doorstroom vanuit Blijf Groep-woningen naar reguliere woningen zijn aanvullende afspraken gemaakt over begeleiding. Een aantal afspraken zal nog nader moeten worden uitgewerkt, dat zal begin 2015 plaatsvinden.

3. Het ontstaan van wachtlijsten voor de behandeling van meldingen bij het steunpunt wordt voorkomen.

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is de laatste jaren in ontwikkeling en onder de aandacht van een groot publiek gebracht. Het beleid van de rijksoverheid en de regio werpt zijn vruchten af. De ketenpartners werken steeds meer samen en de effecten van het beleid zijn merkbaar voor zowel professionals als voor de burgers die betrokken zijn bij huiselijk geweld. Dit blijkt onder andere uit de flinke toename van meldingen binnen het Kontext (functies Steunpunt Huiselijk geweld) SHG binnen Veilig Thuis worden per 01.01.2015 door Kontext uitgevoerd).

Vanwege een tekort aan budget is in 2014 al het besluit genomen te werken met een prioritering. Prioritering houdt in dat Kontext bepaalde meldingen met voorrang oppakt en bepaalde meldingen niet behandelt of later. Een onderverdeling wordt gemaakt in codes: rood, oranje en geel:

- Bij code rood is er sprake van een direct veiligheidsrisico en dient direct ingegrepen te worden. Kenmerken zijn: grote kans op recidive, grote kans op escalatie, ernstig huiselijk geweld, veiligheid van kinderen in het geding.
- Bij code oranje is er sprake van hoge prioriteit. Kenmerken zijn: grote kans op recidive, vooralsnog kleine kans op escalatie, ernstig huiselijk geweld, veiligheid van kinderen niet acuut in het geding.
- Bij code geel is er sprake van lage prioriteit. Kenmerken zijn: kleine kans recidive, kleine kans op escalatie, nog geen sprake van ernstig huiselijk geweld, geen kinderen of veiligheid van kinderen in het geding.

Eind november 2014 bleek dat niet elke melding direct opgepakt kon worden (er was sprake van een wachtlijst van 200 meldingen). Prioritering werd dus toegepast.

Kontext heeft voor 2015 een inschatting gemaakt van het aantal meldingen.

Om alle meldingen te kunnen oppakken heeft Kontext voor het jaar 2015 aanvullend op het contract Veilig Thuis (AMHK) € 260.500,- aangevraagd.

Volledige honorering van de aanvraag zou betekenen dat er naar verwachting geen wachtlijst is. Echter vanwege een tekort aan middelen kunnen wij niet de totale aanvraag van Kontext honoreren. Voor het jaar 2015 hebben wij ten opzichte van 2014 meer ruimte in het budget. Om de wachtlijst te minimaliseren besluiten wij daarom aan Kontext ten opzichte van 2014 het budget met € 65.795,- te verhogen. Hiermee verstrekken wij in 2014 in totaal € 1.200.535,- + € 65.795 = € 1.266.330 vanuit de DU Vrouwenopvang aan Kontext.

4. De ketenaanpak wordt verder geoptimaliseerd.

In 2011 en 2012 is door een extern bureau de effectiviteit van de keten onderzocht. De aanbeveling is gedaan om de werkwijze van de casusoverleggen te optimaliseren. Deze aanbeveling is overgenomen en Kontext (het voormalig Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG)) stuurt op een optimale afstemming in de keten (procesregie). Voorbeeld hiervan is het sreeningsoverleg dat vier maal per week plaats vindt. Er is in de ketenaanpak speciale aandacht voor het Multi Disciplinair Centrum Kindermishandeling (MDCK) en voor de aansluiting tussen crisiszorg voor jeugdigen en de aanpak van huiselijk geweld wordt geborgd.

Procesregie belegd bij Kontext (Veilig thuis)

De taak van procesregie is bij Kontext belegd. De beleidsregie ligt bij de (centrum) gemeente, de casusregie bij de uitvoerende partij.

De procesregie houdt in dat Kontext de functie heeft om er voor te zorgen dat, indien nodig, een melding van huiselijk geweld wordt ingebracht bij de uitvoerende ketenpartners, zodat de zorg- of hulpverlening (al dan niet met spoed) kan worden gestart. Kontext is er voor verantwoordelijk dat het hulpverleningsproces, van bij het Veilig Thuis gemelde incidenten huiselijk geweld, wordt gestart en in onderlinge samenhang tussen ketenpartners uitgevoerd wordt. De afspraken over de wijze waarop dit gebeurt, zijn vastgelegd in het regionale convenant "Een vuist tegen huiselijk geweld". In 2012 is de functie van procesregisseur ingevoerd. Het gaat feitelijk om een andere manier van organiseren, om met mandaat op zaken te kunnen sturen. Deze sturing is belegd bij Kontext. De procesregisseur is zelf niet in de uitvoering werkzaam, maar 'boven de partijen'. Doel van deze sturing is om de aanpak van huiselijk geweld in de keten zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

Kontext is verantwoordelijk voor:

- Het op basis van het geldende regionale convenant realiseren van een sluitende aanpak door, onder andere, het vormgeven van casusoverleg (systeemgerichte hulpverlening)
- Het bewaken van processen door o.a. het monitoren van het samenwerkingsproces in de keten en het bewaken van afspraken die op ketenniveau gemaakt zijn;
- Het optimaliseren van de ketenaanpak door signaleren van hiaten en voorstellen voor verbetering van de aanpak van gemeenten;
- Goede afstemming en samenwerking met het BJZ in geval van betrokkenheid van kinderen bij de melding;
- Goede afstemming en samenwerking met de strafrechtelijke keten en het Veiligheidshuis;

Casusoverleggen

Kontext is organisator en voorzitter van de subregionale casusoverleggen huiselijk geweld. Het betreft drie overleggen met de hulpverleningsketen, drie consultatienetwerken ouderenmishandeling en het casusoverleg Eergerelateerd geweld (EGG) welk in het Veiligheidshuis plaats vindt.

Verbinding Multi Disciplinair Centrum Kindermishandeling (MDCK)

Er is in de ketenaanpak speciale aandacht voor het MDCK en voor de aansluiting tussen crisiszorg voor jeugdigen en de aanpak van huiselijk geweld wordt geborgd. Zie hiervoor het beleidskader 'Samen voor jeugd': Crisiszorg en Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

Kontext participeert als kernpartner in het wekelijks bij elkaar komend casusteam en levert de voorzitter van het casusoverleg. In 2015 wordt met alle betrokken partijen toegewerkt naar het realiseren van een MDCK centrum in het Spaarneziekenhuis. Gesprekken en

ontwikkelingen voor de realisatie zijn momenteel volop gaande. Naar verwachting gaat in april 2015 het MDCK binnen het Spaarne ziekenhuis open.

5. De aanpak van ouderenmishandeling wordt verbeterd.

Ouderen die afhankelijk zijn geworden van de zorg van anderen, of dat nu familie is, professionals of vrijwilligers, dienen zich veilig te voelen én moeten veilig te zijn. Helaas is daar lang niet altijd sprake van. Na ruim vijftien jaar ervaring met meldingen van ouderenmishandeling en de opvolging daarvan, moeten we helaas constateren dat er nog altijd veel misstanden tegen ouderen in afhankelijkheidsrelaties in onze samenleving voor komen en niet gemeld worden.

Aanpak onderdeel Veilig Thuis

Inmiddels hebben wij al flink geïnvesteerd in de aanpak ouderenmishandeling. Zo is onder andere binnen Kontext een aandachtsfunctionaris aangesteld met specialiteit ouderenmishandeling. Deze geeft voorlichting, advies en consultatie. Binnen het Veilig Thuis is ook het meldpunt ouderenmishandeling ondergebracht. Dit heeft inmiddels geresulteerd in de stijging van het aantal meldingen.

Wij blijven ons sterk maken voor een zo vroeg mogelijke signalering en het stoppen van het geweld en een zo snel mogelijk herstel van een veilige situatie voor de oudere.

Pilot Financiële uitbuiting

Uit de meldingen binnen Kontext (het Veilig Thuis) blijkt dat financiële uitbuiting van ouderen geregeld voorkomt. In 2014 hebben wij daarom ingezet op het tegengaan van financiële uitbuiting van ouderen.

Het ministerie van VWS heeft centrumgemeente Haarlem uitgekozen als 1 van de pilotsregio's voor de aanpak van deze specifieke vorm van ouderenmishandeling. In deze pilot streven wij naar afspraken met regionale partijen zoals bijvoorbeeld de Koninklijke Notariële Broederschap en de bankensector. De doelstelling is tweeledig. Ten eerste, het verbeteren van de signalering van financiële uitbuiting van ouderen. Vervolgens het effectief ingrijpen bij misstanden. Een voorbeeld hiervan is dat Rabobank Haarlem bij afwijkend betalingsverkeer nu ook werkt met een stappenplan dat vergelijkbaar is met de Meldcode.

Onder regie van de gemeente is eind november 2013 een lokaal projectteam van start gaan. De uitvoering loopt tot eind 2014. Begin 2015 evalueren wij de pilot. Wij willen vervolg geven aan de pilot door succesvolle resultaten in te bedden binnen de aanpak ouderenmishandeling. Kontext geeft vervolg aan de pilot tegengaan financiële uitbuiting ouderen als specifieke vorm van huiselijk geweld.

6. Investeren in preventie, bewustwording en vroegsignalering.

De aanbieders binnen het Veilig Thuis (Kontext en Bureau Jeugdzorg Noord Holland (BJZ-NH)) zijn verantwoordelijk voor voorlichting en preventie activiteiten die bijdragen aan het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Onderzocht wordt welke taken overgedragen kunnen worden naar de lokale (wijk)teams binnen de regio.

Ook verzorgt Kontext de nascholing van het regionale netwerk aandachtsfunctionarissen Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

7. Recidive van huiselijk geweld vermindert.

Vrouwen en kinderen die te maken hebben met ernstig huiselijk geweld en om die reden niet thuis kunnen blijven wordt in de opvang veiligheid geboden. In deze veilige situatie wordt hulpverlening aangeboden gericht op herstel en het duurzaam stoppen van het geweld. Door het versterken van eigen kracht, het aanboren van hulpbronnen en het opbouwen van een steunend netwerk wordt veiligheid bevorderd en de kans op zich herhalend geweld vermindert. Ook voor kinderen is er hulp bij het verwerken van ervaringen en het aanleren van vaardigheden om in de toekomst, in hun volwassen leven, herhaling van huiselijk geweld te voorkomen.

In de vrouwenopvang wordt gewerkt met de methodiek Krachtwerk. Hierbinnen staat de eigen kracht van de cliënt centraal. Naast de methodiek Krachtwerk hanteert Blijf Groep de Oranje Huis-methodiek, een systeemgerichte werkwijze voor hulp aan het hele gezin. Door systeemgericht te werken kunnen onderliggende patronen van geweld beter zichtbaar worden en kunnen stappen worden gezet om het patroon te doorbreken. Voor kinderen wordt gewerkt met de methodiek Veerkracht. Dit bestaat uit een aantal componenten: een begeleidingsplan voor elk kind, een veiligheidsplan voor elk kind en contact met de vader als de veiligheid dit toelaat. Ook wordt hulp aan kinderen in een ambulante Groepsaanbod geboden.

De periode na opvang is cruciaal, de overgang naar een zelfstandig bestaan waarin veel opnieuw opgebouwd moet worden is zwaar en uit onderzoek is gebleken dat cliënten in deze periode risico lopen op terugval.

Ter voorkoming van terugval biedt Blijf Groep het programma CTI aan. CTI is een begeleidingsmethode voor kwetsbare mensen die een kritische transitie doormaken.

In 2015 zal Blijf Groep processen installeren om herhaling en terugval van cliënten te kunnen meten (te kunnen monitoren).

8. Het gebruik van het preventieve instrument tijdelijk huisverbod wordt gestimuleerd.

De regio maar ook de landelijke overheid is positief over het instrument tijdelijk huisverbod. Het tijdelijk huisverbod (THV) biedt een time-out in een geval van huiselijk geweld, heel snel na het plaatsvinden van de crisis/escalatie. Mensen zijn dan vaak nog onder de indruk van het gebeurde en zijn sneller bereid hulpverlening te accepteren.

De regio wil het huisverbod meer preventief in te zetten.

In 2012 zijn er 80 huisverboden opgelegd. In 2013 zien we een lichte afname tot 64 huisverboden, waarbij een opmerkelijke stijging van THV's in de Haarlemmermeer is te zien. In 2014 is de verwachting dat er rond de 70 huisverboden zijn opgelegd. Op peildatum 15-10-2014 zijn er 60 THV's afgegeven. Komend jaar is het streven om meer huisverboden in te zetten in gevallen van kindermishandeling en ouderenmishandeling.

Uitvoering van het proces tijdelijk huisverbod geschiedt door Kontext. Hieronder wordt verstaan de crisisinterventie en het casemanagement conform vastgesteld protocol, en de monitoring gedurende 1 jaar na afloop. Indien er minderjarigen bij een THV betrokken zijn heeft BJZ-NH de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de kinderen en brengt hierover advies uit aan de casemanager (zorgcoördinator) THV. Er wordt uiterlijk per 1-7-2015 een voorstel gedaan voor inzet/verbetering van dit instrument bij kindermishandeling.

Overige relevante ontwikkelingen en impact voor uitvoering

Herverdeling middelen uit DU-VO

Vanaf 2015 wordt de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (DU/VO) verdeeld op grond van een objectieve verdeelsleutel (in plaats van op historische gronden). Gevolg is dat een deel van het geld verschuift naar andere delen van het land. Centrumgemeente Haarlem is voordeelgemeente. Dit betekent een toename van de DU-VO.

Voor een zachte landing verloopt de herverdeling fasegewijs in drie jaar tijd van 2015 tot en met 2017. Dat wil zeggen dat de nadeelgemeenten in het eerste jaar nog geen geld inleveren. In het tweede jaar leveren ze een derde deel van de korting in en in 2017 wordt de korting volledig doorgevoerd.

Kwaliteitsimpuls aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Voor de zachte landing van de bovenstaande herverdeling stelt het Rijk per 01.01.2015 structureel 10 miljoen euro extra ter beschikking voor een kwaliteitsimpuls in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het rijk, de Federatie opvang en de VNG hebben op 14 mei 2014 afspraken gemaakt over de inzet van het door het rijk beschikbaar gestelde middelen voor de kwaliteitsimpuls.

De volgende afspraken zijn relevant voor de uitvoering in Haarlem:

Regiovisies:

De eerste relevante afspraak is dat centrumgemeenten uiterlijk per 1 januari 2015 samen met de regiogemeenten een regiovisie opstellen. Deze regiovisie is in Haarlem op 15 mei 2015 vastgesteld.

Kinderen in de opvang

De 7000 kinderen die in de opvang verblijven, horen de kwalitatief goede ondersteuning te krijgen die ze nodig hebben. De afspraak is gemaakt dat gemeenten in hun afspraken met opvanginstellingen opnemen dat meekomende kinderen volgens een beproefde methodiek (Veerkracht) worden begeleid. Blijf Groep hanteert ook de methodiek Veerkracht.

Specifieke functies

Het rijk financierde de afgelopen jaren op enkele plekken in het land pilots voor slachtoffers van eengerelateerd geweld en loverboys. Afsproken is dat de landelijke middelen met ingang van 2015 naar de decentralisatie-uitkering worden overgeheveld. De VNG en de federatie Opvang heeft laten uitzoeken hoe deze functies, die zo specifiek zijn dat zij slechts op enkele plekken aangeboden hoeven te worden, het best kunnen worden gecontinueerd. Conclusie van dat onderzoek was dat deze functies het best via een raamcontract door gemeenten kunnen worden ingekocht. Per 01.01.2015 worden deze functies de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle centrumgemeenten in Nederland. Deze worden daarom centraal ingekocht (door landelijke uitname uit het kwaliteitsimpulsbudget) .

Ouderenmishandeling

Eerder hebben Rijk en VNG al afgesproken om de aanpak van ouderenmishandeling tot prioriteit te maken van de aanpak van huiselijk geweld. De afspraak is gemaakt dat gemeenten dit onderwerp daarom in hun regiovisies zullen opnemen.

Binnen de regiovisie is aanpak ouderenmishandeling als ambitie benoemd.

Mannenopvang

In 2008 is een pilot mannenopvang gestart in de G4, dat wil zeggen Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Uit de verschillende evaluaties die zijn uitgevoerd, blijkt dat de opvang van mannen die slachtoffer zijn van geweld in afhankelijkheidsrelaties noodzakelijk is.

De gezamenlijke gemeenten nemen de verantwoordelijkheid voor de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties ongeacht geslacht. De mannenopvang wordt daarmee vanaf 1 januari 2015 een verantwoordelijkheid van de gezamenlijke gemeenten. Mannenopvang zal net als de opvang van specifieke groepen per 01.01.2015 centraal ingekocht worden. Financiering gebeurt door landelijke uitname uit het budget kwaliteitsimpuls.

Knooppunt huwelijksdwang en achterlating

In de zomer 2014 is Den Haag geselecteerd om een knooppunt huwelijksdwang en achterlating in te stellen. Het knooppunt is bedoeld om expertise te bundelen rond de problematiek van gedwongen huwelijken. Het is ook het centrale aanspreekpunt voor andere partijen in binnen- en buitenland (politie, justitie, buitenlandse zaken). Dit knooppunt is met ingang van 2015 operationeel. Financiering gebeurt door landelijke uitname uit budget kwaliteitsimpuls.

Multidisciplinaire aanpak

Binnen het gemeentelijke beleid is bijzondere aandacht voor een multidisciplinaire aanpak bij ernstige en complexe vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder de aanpak van seksueel geweld / seksueel misbruik. Dit is een verantwoordelijkheid van meerdere partners (o.a. justitiële keten en zorgverzekeraars). Gemeenten nemen het initiatief om samen met die partners een landelijke dekkende infrastructuur tot stand te brengen. Hierbij zullen Veilig Thuis een belangrijke rol spelen. Gemeenten zullen bevorderen dat deze aanpak ook gericht is op slachtoffers van seksueel geweld buiten de huiselijke, of familiekring, hoewel deze slachtoffers strikt genomen niet behoren tot slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Het bieden van goede nazorg aan slachtoffers van seksueel misbruik behoort tot de reguliere taken van gemeenten.

Multidisciplinair Centrum Kindermishandeling (MDCK)

Sinds 28 november 2011 vindt er een wekelijks casusoverleg plaats. Dit is een multidisciplinair team van specialisten op het terrein van kindermishandeling. Hierin staat het kind centraal. Hulpverlening en justitie werken in dit expertteam integraal samen. Snelheid van handelen en de veiligheid van het kind staan voorop.

De ambitie van het MDCK is om een aanpak van kindermishandeling te realiseren:

- Die kind- en gezinsvriendelijk is en waarin het kind en zijn/haar gezin centraal staat i.p.v. de werkwijze van instanties.
- Waarbij de snelheid van handelen en de veiligheid van kinderen voorop staan omdat iedere dag dat een kind mishandeld, misbruikt of verwaarloosd wordt, er één te veel is.

Een wekelijks casusoverleg is niet het einddoel van het MDCK. De wens is om te werken met een dagelijks team die een ingewikkelde casus direct op kan pakken en zelf kan uitvoeren.

Met de partners hebben wij stappen gezet. Naar verwachting zal het MDCK in de zomer van 2015 in 1 pand met elkaar samenwerken. In dit pand werken dan medewerkers uit de jeugdzorg en de jeugd-GGZ, het SHG, ziekenhuis het Spaarne, politie en justitie samen. Groot voordeel is dat een kind niet iedere keer hetzelfde verhaal opnieuw hoeft te vertellen. Een kind (en zijn/haar gezin of netwerk) wordt zo niet van de ene naar de andere instelling verwezen.

Centrum seksueel geweld

In 2015 zal onderzocht worden of een mogelijke koppeling gemaakt kan worden met het MDCK. Besluitvorming over deze mogelijke koppeling moet nog plaatsvinden.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2015

Aanpak (basis)	Korte omschrijving	bedrag
Basisfuncties Steunpunt huiselijk geweld (Kontext) en crisisinterventie en casemanagement in het kader van de wet Tijdelijk huisverbod	Frontoffice, (digitale)informatie en adviesvragen, consultatie, meldingen HG aannemen en opvolgen, casemanagement, uitvoering crisisinterventie en casusregie bij een tijdelijk huisverbod	€ 663.607,-
Versterking aanpak ouderenmishandeling (Kontext)	Pilot financiële uitbuiting ouderen, consultatienetwerken, voorlichting en preventie, consultatie en advies, trajecten crisisinterventie en casemanagement.	€ 156.928,-
Behandeling meldingen. Het optimaliseren van de ketenaanpak van de aanpak van geweld in huiselijke kring (Kontext)	Meldingen (voormalige functie SHG). Procesregie: casussturing, monitoring samenwerking binnen de keten en optimalisering van samenwerkingsafspraken binnen de keten.	€ 380.000,-
Minimaliseren wachtlijst meldingen (Kontext)	Capaciteit Kontext aanvullend op contract AMHK voor minimalisering wachtlijst	€ 65.795,-
Vorming Veilig Thuis	Ontwikkeling nieuwe organisatievorm Veilig Thuis	€ 50.000,-
Hulpverlening in het kader van het huisverbod (Reclassering)	Terugvalpreventieprogramma vanuit reclassering aan de uithuisgeplaatste na oplegging huisverbod	€ 50.000,-
1 noodbed (Blijf)	Blijfgroep: binnen het Oranjehuis is een noodbed beschikbaar in geval van acute crisis.	Het noodbed maakt onderdeel uit van budget voor crisisopvang
4,2 crisisplaatsen (Blijf)	Blijfgroep: kortdurende opvang van circa 6 weken binnen het Oranjehuis	€ 442.000,-
21,3 plaatsen begeleid wonen (Blijf)	Blijfgroep:het bieden van vervolgoopvang inclusief ondersteunende begeleiding.	€ 920.000,-
Veerkracht (Blijf)	Methodiek maakt onderdeel uit van crisisopvang en begeleid wonen	€ 83.000,-
Begeleiding (Blijf)	Begeleiding maakt onderdeel uit van crisisopvang en begeleid wonen	€ 110.000,-
Nazorg en CTI (Blijf)	Begeleiding na opvang om terugval te voorkomen	€ 67.000,-
40 trajecten Aware (Blijf)	Mobiel beveiligingssysteem met begeleiding	€ 102.000,-
Pilot ambulante ondersteuning Blijf	Oranje huis thuis: Begeleiding aan huis als vervolg op een huisverbod of noodbedopname. Ambulant groepsaanbod Kinderen	Wordt gefinancierd binnen egalisatiereserve Blijf

Beleidsregie centrumgemeente	Budget is bestemd voor de uitvoeringskosten (ambtelijke kosten) i.h.k.v. taken centrumgemeentefunctie.	€ 100.000,-
Tegengaan financiële uitbuiting ouderen	Uitvoeringskosten vervolg pilot financiële uitbuiting ouderen	€ 5.000,-
Totaal te besteden in 2015		€ 3.195.330,-

Financiële paragraaf

Uitvoeringskosten centrumgemeentefunctie

De gemeente Haarlem is centrumgemeente voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Samenhangende met onze taken als centrumgemeente worden deze kosten ad € 100.000,- gedekt binnen de DU/VO.

Ophoging DU/VO AWBZ

Per 01.01.2015 is de DU/VO opgehoogd met de gedecentraliseerde middelen uit de AWBZ. Dit betreft de AWBZ-functies begeleiding en persoonlijke verzorging die zijn toe te rekenen aan de vrouwenopvang (Blijf). De toevoeging van de awbz-middelen (€ 114.952) maken nu dus deel uit van de DU. Met ingang van 2016 wordt de ophoging volgens het objectieve model verdeeld. Dit kan tot een herverdeeleffect leiden, maar is nu niet in te schatten.

Voor 2015 is de dekking al volgt:

Omschrijving	bron	bedrag	codering
Basisbedrag DU Vrouwenopvang (VO)	September circulaire 2014	€ 3.075.769,- ¹	668501-44252 669001-44252
Ondersteunende begeleiding Blijfgroep	Budget pakketmaatregelen AWBZ	€ 119.561,-	667501-44252
Totale dekking		€ 3.195.330,-	

¹ Dit bedrag is incl. €100.000,- uitvoeringskosten ambtelijke capaciteit i.v.m. centrumgemeentefunctie.